

PAKS
Att.: Peter Brøgger Andreassen

Sundhedsplanlægning
Kontakt: Kirsten Frost Lorenzen
kfl@rsyd.dk
Direkte tlf. 2159 8152

Ref nr. 18/14006
Side 1/6

Vejle den 03.12.2018

Kære Peter Brøgger Andreassen

Tak for din henvendelse som du på vegne af PAKS har sendt til Region Syddanmarks sundhedsudvalg den 22. oktober 2018. I din henvendelse anfører du en række påstande og kritikpunkter af Region Syddanmarks indsats i forhold til høreapparatsbehandling mm.. Jeg har bedt administrationen om at svare på de kritikpunkter og påstande, der bliver fremført i brevet. Besvarelsen fremgår i nedenstående.

Jeg har sammen med resten af sundhedsudvalget gennem længere tid haft et stort fokus på høreapparatsbehandlingsområdet, og afsøgt flere forskellige modeller for, hvordan ventetiden til høreapparatsbehandlingen kan blive nedbragt. Regionsrådet vedtog i foråret en handleplan, der havde til formål at få nedbragt ventetiden, og vi begynder nu at se, at handleplanen giver den ønskede effekt med markant kortere ventetid på flere høreklinikker i regionen. Det er jeg rigtig glad for.

Når vi snakker om høreapparatsbehandling i hhv. offentligt og privat regi kunne jeg dog godt ønske, at der var meget mere gennemsigtighed, end der er pt. På vores sidste møde i sundhedsudvalget den 23. oktober fik sundhedsudvalget præsenteret en oversigt over, indenfor hvilke priskategorier vi udleverer høreapparater på regionens offentlige høreklinikker. Jeg kan forstå, at administrationen har fremsendt denne til PAKS, og anmodet PAKS om at fremlægge en tilsvarende opgørelse. Når vi modtager denne, ser jeg frem til en uddybende drøftelse med PAKS i forhold til høreapparatsbehandlingsområdet.

Venlig hilsen

Poul-Erik Svendsen
*Formand for Sundhedsudvalget i
Region Syddanmark*

Administrationens besvarelse af henvendelse fra PAKS

Nedenstående gives en besvarelse af de kritikpunkter og påstande PAKS beskrev i deres brev sendt til sundhedsudvalget den 22. oktober 2018.

Kritikpunkt 1

PAKS skriver, at det er deres opfattelse, at rigtig mange borgere med et ukompliceret høretab ikke kender deres muligheder og derfor træffer valg vedr. deres høreelse på et mangelfuldt grundlag. PAKS stiller på den baggrund spørgsmålstegn ved, om borgerne reelt har et frit valg, når de skal have høreapparat. Et frit valg kræver viden, og at man ved, hvad man kan vælge imellem.

Svar

Praksis i dag er, at hvis der er mistanke om, at en borger har et høretab, henvises denne til den praktiserende øre,- næse- og halslæge, der i første omgang skal vurdere borgerens høretab. Såfremt borgeren har et kompliceret høretab henvises borgeren til de offentlige høreklivikker på sygehusene. Hvis borgeren har et ukompliceret høretab, kan borgeren selv vælge om, han/hun vil henvises til en privat høreklivikk eller en offentlig høreklivikk. Informationen omkring borgerens valgmuligheder, rettigheder mm. er beskrevet i en folder fra Sundhedsstyrelsen¹, som ofte udleveres ved den praktiserende øre, næse – og halslæge.

I det nye udspil fra Sundhedsministeriet² er et af indsatsområderne, at der skal være øget gennemsigtighed og information til borgere med et høretab. Heri fremgår det bl.a., at de private klivikker skal informere klarere, og at der skal være et krav om at folderen fra Sundhedsstyrelsen udleveres hver gang. Tiltagene skal bidrage til, at borgerne kender deres muligheder, og på et oplyst grundlag kan træffe deres eget valg om, hvor de ønsker at modtage høreapparatsbehandling. Region Syddanmark er meget positive overfor disse tiltag, og mener også, at borgerne fra starten skal have en objektiv beskrivelse af deres muligheder i forhold til høreapparatsbehandling.

---

¹ Hvis du skal ha´høreapparat – Vejen til bedre høreelse offentlig eller privat behandling, Sundhedsstyrelsen 2015

² Høreområdet i fremtiden – en styrket indsats for borgere med høretab, Sundheds- og ældreministeriet oktober 2018

Kritikpunkt 2

PAKS kritiserer konklusionerne i den spørgeskemaundersøgelse regionen foretog i sommeren 2018, hvor formålet var at afdække, om der var behov for en kommunikativ indsats i forhold til at gøre borgerne opmærksomme på, at der er et privat alternativ til den offentlige høreapparatsbehandling. Konklusionen på spørgeskemaundersøgelsen var, at der på baggrund af de besvarelser der blev givet "ikke var meget der tyder på, at en øget kommunikationsindsats alene vil flytte flere patienter til private høreklinikker på nuværende tidspunkt". PAKS skriver, at de er uenige i denne konklusion, og skriver, at hvis borgerne vidste, at de i det private kunne få et gratis høreapparatsbehandlingstilbud, ville der ikke være så stor en andel af patienterne, der havde angivet økonomien som den væsentligste årsag til at vælge offentlig behandling fremfor privat.

Svar

Spørgeskemaundersøgelsen

Spørgeskemaundersøgelsen baserede sig på svarerne fra 177 borgere. Det er klart, at der ikke er tale om en stor videnskabelig undersøgelse, men en undersøgelse der havde til formål, at give regionen indikationer på, hvor patienterne havde hørt om mulighederne for at modtage høreapparatsbehandling, hvorfor de havde valgt offentlig høreapparatsbehandling, og hvorvidt de følte sig velorienteret om hhv. det private og det offentlige behandlingstilbud.

På spørgsmålet om hvorvidt borgeren føler sig velorienteret om deres behandlingsmuligheder hos en privat høreapparatsleverandør fordelte svarene sig således:

Helt uenig/ delvis uenig: 14 %
Hverken enig eller uenig: 10 %
Delvis enig/ helt enig: 33 %
Ved ikke: 31 %
Ikke besvaret: 12 %

14 % af borgerne har således svaret, at de ikke har følt sig velorienteret om det private behandlingstilbud, mens 33 % har svaret, at de føler sig velorienteret. I alt har 43 % svaret enten "ved ikke" eller har helt undladt at svare på spørgsmålet.

Når man kigger isoleret på den andel af patienter, der har svaret "ved ikke", eller som ikke har besvaret spørgsmålet, kan man se, at 40 % af disse patienter har angivet økonomiske årsager til, at de har valgt offentlig høreapparatsbehandling. 21 % har svaret, at man får en god behandling i det offentlige, og at de har tillid til det offentlige. 3 % har angivet, at de ikke kendte til det private tilbudt.

Svarene indikerer, at kun en meget lille del af patienterne ikke har kendskab til det private behandlingstilbud, og at størstedelen angiver økonomi som en afgørende faktor. Svarene indikerer, at borgerne har den opfattelse, at de selv skal have penge op af lommen, såfremt de modtager høreapparatsbehandling i det private. Regionens høreklinikker oplyser også, at man her oplever, at patienterne vælger offentlig behandling fordi det offentlige tilskud ikke dækker den fulde udgift til høreapparatsbehandling i privat regi. Såfremt dette ikke er korrekt, kan PAKS med fordel iværksætte kommunikative tiltag, der oplyser borgerne om, at de kan modtage høreapparatsbehandling indenfor det offentlige tilskud.

Mere gennemsigtighed

På baggrund af spørgeskemaundersøgelsen har administrationen været i dialog med PAKS og fremlagt en opgørelse over prisniveauet for de høreapparater, der udleveres i Region Syddanmark. PAKS er blevet spurgt, om de kan udarbejde en tilsvarende liste for høreapparater, der udleveres i

privat regi opdelt på priskategorier. Dette med henblik på at få synliggjort, hvor ofte de private høreklivikker udleverer høreapparater og høreapparatsbehandling indenfor tilskudsrammen.

Region Syddanmark ønsker bestemt mere gennemsigtighed på dette område, så det er tydeligt for patienterne, hvad deres muligheder er. Regionen kan kun tilslutte sig, at borgerne tager et valg på et oplyst grundlag.

Nedenstående tabel viser antallet af solgte høreapparater til de offentlige høreklivikker i Region Syddanmark i perioden september 2017 – juni 2018, og hvilket prisniveau høreapparaterne i gennemsnit lå på pr. stk.. Tabellen viser, at der i perioden er blevet solgt i alt 16.896 høreapparater, og at 15.084 af disse høreapparater kostede mindre end 1.499 kr. pr. stk. – svarende til 89 %.

Pris niveau	Antal solgte høreapparater til offentlige høreklivikker i Region Syddanmark
Under 1.200 kr.	7.961
1.200 kr. - 1.499 kr.	7.123
1.500 kr. - 1.999 kr.	1.488
2.000 kr. - 2.499 kr.	195
2.500 kr. og derover	129
I alt	16.896

Kilde: Targit

Udover udgiften til selve høreapparatet kommer udgiften til selve behandlingen. Selve høreapparatsbehandlingen på regionens høreklivikker koster i et 4 års behandlingsforløb i gennemsnit 3.331 kr. Det betyder, at den samlede udgift ved offentlig høreapparatsbehandling i et 4 års perspektiv i gennemsnit koster 6.331 kr. (ved høreapparater til 1.500 kr. pr. stk.).

Region Syddanmark ser fortsat frem til at modtage den efterspurgte opgørelse fra PAKS.

Kritikpunkt 3

PAKS stiller spørgsmålstegn ved, om regionen reelt er interesseret i at borgerne bruger det private behandlingstilbud. PAKS skriver, at på baggrund af regionens handlingsplan for at nedbringe ventetiden til offentlig høreapparatsbehandling og på baggrund af konklusionerne i spørgeskemaundersøgelsen, ser det ud til at, regionen ikke er interesseret i, at borgerne vælger et privat tilbud.

Svar

Regionen prøver på ingen måde at holde borgerne fra et privat behandlingstilbud, og det er beklageligt at PAKS opfatter tiltagene ud fra den betragtning. Handlingsplanen blev iværksat på baggrund af meget lange ventetider til høreapparatsbehandling på regionens høreklivikker.

I forbindelse med udarbejdelse af handleplanen var der forskellige muligheder i spil, i forhold til hvordan ventetiden kunne blive nedbragt. Heri indgik også muligheden om, at der kunne laves et udbud. Dette tiltag frafaldt dog, idet der var behov for at iværksætte tiltag, der indenfor kort tid kunne få nedbragt ventetiden. Et udbud ville have en tidshorisont på 6-12 måneder, hvilket regionen i den givende situation ikke anså som den bedste løsning for borgerne. Dertil kommer, at regionen i 2008 – 2011 havde et udbud af høreapparatbehandling, hvor op til 1.800 patienter årligt havde mulighed for at modtage behandling og få høreapparat hos en privat leverandør. Årsagen til udbuddet var lang

ventetid på regionens offentlige høreklivikker. Idet der i gennemsnittet kun var 350 patienter, der tog imod tilbuddet årligt, valgte regionen i 2011 ikke at lave et nyt udbud.

Kritikpunkt 4

PAKS kritiserer den måde sundhedssystemet er indrettet på, og skriver, at det offentlige behandlingssystem har fordel af at kunne holde på patienterne. Endvidere har regionen den fordel på høreapparatsbehandlingsområdet, at dette område ikke er omfattet af behandlingsgarantien, hvorfor regionen kan begrænse adgangen til behandlingen. Derudover påstår PAKS, at flere læger angiveligt siger, at behandling af ukomplicerede høretab er med til at finansiere de langt færre, men mere komplicerede høretabspatienter. Endelig påstår PAKS, at de offentlige ansatte på høreklivikkerne har et incitament til at holde på patienterne, da de ellers vil gøre sig selv overflødige.

Svar

Det er korrekt at høreapparatsbehandlingsområdet ikke er omfattet af behandlingsgarantien, og at regionen kan skruer op og ned for aktiviteten på området. I 2014 blev der i forbindelse med en besparelse i Region Syddanmark sparet 10 mio. kr. i forhold til høreapparatsbehandling. Der var en antagelse om, at flere patienter som følge heraf, ville søge behandling i det private. Dette skete imidlertid ikke, og ventelisterne til offentlig høreapparatsbehandling voksede. I 2018 har regionen så valgt at skruer op for aktiviteten til offentlig høreapparatsbehandling, så ventelisterne kan blive nedbragt, det har bl.a. betydet at høreklivikken i Vejle har nedbragt ventetiden fra 123 uger i april 2018 til 30 uger i november 2018.

PAKS påstand om, at flere læger uden for citat siger, at behandling af ukompliceret høretab er med til at finansiere de langt færre, men mere komplicerede høretab, er ikke en påstand Region Syddanmark kan genkende eller acceptere. De offentlige høreklivikker rummer alle patienter med både komplicerede og ukomplicerede høretab. Høreklivikkernes budget er baseret på deres aktivitet, uanset om der er tale om den ene eller den anden slags patient.

PAKS påstand om, at personalet på de offentlige høreklivikker holder på patienterne for at de ikke skal gøre sig selv overflødige, må Region Syddanmark også stille sig uforstående overfor og finder det ærgerligt, at PAKS har den opfattelse. Der er ingen medarbejdere eller ledere, der ønsker at føre en kamp mod de private høreklivikker eller forsøger at holde på patienterne. Faktum er, at der er mange patienter der søger høreapparatsbehandling på de offentlige høreklivikker. Medarbejderne på regionens høreklivikker løfter en kæmpe opgave, og er lige nu medvirkende til, at vi kan få nedbragt ventetiden, så at beskyldte dem for, at de ikke vil gøre sig selv overflødige, er ganske enkelt en forkert opfattelse.

Kritikpunkt 5

PAKS skriver, at prisen på de services de private høreklivikker leverer, er kendt. Hvis en borger vælger at få sit høreapparat privat, koster behandlingen altid samfundet maksimalt kr. 6.477 kr. i tilskudsperioden. Udleveres høreapparaterne via sygehus eller puljelæge, ligger de samlede offentlige omkostningen ikke fast. Bemærk f.eks., at Amgros-priser er uden behandling, mens apparatpriser i det private er inklusive behandling. Samlet set er omkostningerne ved offentlig udlevering af høreapparater højere end ved privat udlevering jf. beregninger fra Sundheds- og Ældreministeriet³.

---

³ Ministersvar på spørgsmål nr. 396 (Alm. del) 2018. Estimeret sammenligning af omkostninger ved offentlig høreapparatbehandling og behandling via puljelæger.

Svar

PAKS henviser til, at høreapparatsbehandling i privat regi er billigere end i offentligt regi og via puljelægeordningen. PAKS henviser til beregninger fra Sundheds- og Ældreministeriet. I notatet fra Sundheds- og Ældreministeriet fremgår det, at de estimerede omkostninger til en høreapparatpatient med to høreapparater bliver i alt cirka 8.500 kroner hen over tre år på hospitalerne og cirka 7.600 kroner i puljeklinikkerne. Tallene er ikke i overensstemmelse med den beregning Region Syddanmark har lavet af udgifterne til et 4 årigt høreapparatsbehandlingsforløb. Som tidligere skrevet er udgiften til et 4 årigt høreapparatsbehandlingsforløb i Region Syddanmark i gennemsnit 6.331 kr. inkl. 2 høreapparater og inkl. selve behandlingen. Udgiften til offentlig høreapparatsbehandling er altså 146 kr. billigere end tilskuddet til privat høreapparatsbehandling som er på 6.477 kr.

Tallene der er afgivet i svaret fra ministeren, baserer sig på oplysninger fra Danske Regioner. Det fremgår i svaret, at der tages en række forbehold for opgørelsen bl.a. inkluderer opgørelsen bl.a. undersøgelser (audiometrier), der ikke har noget med selve høreapparatsbehandlingen at gøre, genudlevering af høreapparater inden der er gået 4 år, fordi det eksisterende høreapparat gik i stykker mm. Ligeledes gøres der i svaret opmærksom på, at tallene ikke kan sammenlignes, fordi der er for mange forbehold der skal tages. Region Syddanmarks egen beregning er således meget mere præcis.

PAKS skriver, at udgiften til høreapparatsbehandling i det private er kendt og henviser til, at vi kender beløbet på tilskuddet. Det der fortsat ikke er kendt, er udgifterne til det samlede behandlingsforløb i privat regi. Region Syddanmark ser frem til at modtage den opgørelse der er blevet efterspurgt. Når vi får denne opgørelse, kan vi skabe gennemsigthed overfor patienterne.

Kritikpunkt 6

PAKS skriver, at der er mange fordele ved at vælge privathøreapparatsbehandling. Undersøgelser viser, at privat udleverede høreapparater sjældnere ender i skuffen end offentligt udleverede høreapparater. PAKS skriver, at det helt præcist er fire gange så ofte ligger i skuffen sammenlignet med et offentligt høreapparat.

Svar

Aktuelt foregår der et stort forskningsprojekt (BEAR projektet) i et samarbejde mellem hørklinikkerne i Ålborg og Odense. Derudover er DTU involveret i projektet. Formålet med projektet er bl.a. at belyse årsagerne til skuffeapparaterne. Umiddelbart er det ikke hørklinikernes opfattelse, at offentligt udleverede høreapparater ligger mere i skuffen end de privat udleverede høreapparater. Region Syddanmark modtager naturligvis gerne dokumentation på PAKS påstand.